

Vergaderjaar 2018–2019

26 488

Behoeftestelling vervanging F-16

Nr. 443

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARISSEN VAN DEFENSIE EN VAN ECONOMISCHE ZAKEN EN KLIMAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 18 september 2018

Hierbij bieden wij u de negentiende voortgangsrapportage aan over het project Verwerving F-35¹. Deze rapportage beslaat de periode 1 juni 2017 tot en met 30 juni 2018. Zoals gebruikelijk zijn in deze rapportage – waar praktisch uitvoerbaar – nog enkele recente ontwikkelingen verwerkt.

Een belangrijke ontwikkeling, die niet verwerkt is in voorliggende jaarrapportage, is het besluit, gezien de realisatiefase waar het project zich momenteel in bevindt, dat het in 2013 vastgestelde aparte financiële kader voor het project Verwerving F-35 komt te vervallen en het project wordt beschouwd als een regulier investeringsproject binnen het investeringsprogramma van Defensie, begrotingsartikel 6 Investeringsprogramma. Het project- en exploitatiebudget wijzigt hierdoor nu niet.

Deze rapportage kent een nieuwe opzet als gevolg van het besluit van de vaste commissie voor Defensie (VCD) om de uitgangspuntennotitie voor de informatievoorziening over het groot project Verwerving F-35 aan te passen en de frequentie van de voortgangsrapportages over het project op eenmaal per jaar vast te stellen. Daarmee is vanaf deze rapportage feitelijk sprake van een jaarrapportage.

De VCD heeft verzocht toe te lichten waarin deze jaarrapportage afwijkt van de bestaande uitgangspuntennotitie (Kamerstuk 26 488, nr. 353).

Het meest in het oog springende afwijking ten opzichte van de uitgangspuntennotitie is uiteraard de rapportageperiode, die eenmalig dertien maanden beslaat als het gaat om de projectuitvoering en het gehele jaar 2017 dekt waar het de financiële verantwoording betreft.

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

De financiële verantwoording over het achterliggende boekjaar zal de Kamer vanaf 2019 niet pas met Prinsjesdag ontvangen, maar eerder in het jaar, uiterlijk gelijktijdig met het Jaarverslag Defensie.

Andere aanpassingen betreffen:

- Risicomanagement en -beheersing. Een apart hoofdstuk over projectrisico's is achterwege gelaten. De hoofdstukken over tijd, product en geld gaan in op de onderkende risico's per deelonderwerp.
- Financiële verslaglegging. Hoofdstuk 4 bevat de financiële kerngegevens terwijl bijlage 4 meer gedetailleerde financiële gegevens bevat.
- De gerelateerde projecten, waaronder «Langer doorvliegen F-16» en «Motorenonderhoud Woensdrecht» zijn opgenomen in het Materieelprojectenoverzicht dat op Prinsjesdag wordt aangeboden (bijlage bij Kamerstuk 27 830, nr. 259).
- Internationale rapporten. De jaarrapportage gaat alleen in op deze rapporten als zij vanuit het Nederlandse perspectief relevant zijn voor de voortgang van het project Verwerving F-35.

Het accountantsrapport van de Auditdienst Rijk over deze rapportage wordt in overeenstemming met de Regeling Grote Projecten als afzonderlijk document².

De Staatssecretaris van Defensie,
B. Visser

De Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat,
M.C.G. Keijzer

---

² Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl